Jarkko Rapala 8.10.2022

Eduskunnalle

HALLITUKSEN ESITYS 196/2022 VP TERVEYDENSUOJELULAIN MUUTTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

- Terveydensuojelulain 19 §:ään sisältyvän virheen korjaaminen

Asia

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää kunnioittavasti, että eduskunta korjaisi otsikossa mainitun hallituksen esityksen terveydensuojelulain 19 §:ään jääneen virheen eduskuntakäsittelyn aikana.

Terveydensuojelulain 19 §:n tarkoitus

Terveydensuojelulain 19 §:n muutosesityksen tarkoituksena on panna täytäntöön ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2020/2184, jäljempänä *juomavesidirektiivi*, 7 artiklan 1 kohta, joka kuuluu seuraavasti:

”7 artikla
Riskiperusteinen lähestymistapa veden turvallisuuteen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ihmisten käyttöön tarkoitetun veden toimitukseen, käsittelyyn ja jakeluun sovelletaan riskiperusteista lähestymistapaa, joka kattaa koko toimitusketjun aina vedenmuodostumisalueelta vedenoton, -käsittelyn, -varastoinnin ja -jakelun kautta 6 artiklassa esitettyyn vaatimustenmukaisuuden määrittelykohtaan asti.

Riskiperusteinen lähestymistapa sisältää seuraavat osat:
a) ihmisten käyttöön tarkoitetun veden vedenottopisteiden vedenmuodostumisalueiden riskinarviointi ja riskienhallinta 8 artiklan mukaisesti;
b) kutakin toimitusjärjestelmää, joka sisältää ihmisten käyttöön tarkoitetun veden oton, käsittelyn, varastoinnin ja jakelun toimituspisteeseen asti, koskeva riskinarviointi ja riskienhallinta, jonka veden toimittajat toteuttavat 9 artiklan mukaisesti; ja
c) kiinteistön vesijärjestelmiä koskeva riskinarviointi 10 artiklan mukaisesti.”

Hallituksen esitykseen sisältyvä ehdotus terveydensuojelulain 19 §:n muotoiluksi

Hallituksen esityksessä terveydensuojelulain 19 § on ehdotettu muutettavaksi kuulumaan seuraavasti:

”19 §
Vedentuotantoketjun riskienhallinnan yleiset periaatteet

Talousveden ja lämpimän käyttöveden laadun turvaamisen on perustuttava ennalta varautumiseen ja riskienhallintaan.

Edellä 18 ja 18 a §:ssä tarkoitetun toiminnanharjoittajan on kohdistettava riskienhallintaa:

1) talousveden valmistuksessa käytettävän raakaveden laatuun vaikuttaviin hydrologisiin ja hydrogeologisiin ominaisuuksiin ja ihmistoiminnasta johtuviin vaikutuksiin, joista voi aiheutua vaaraa talousveden laadulle;
2) talousvedeksi tarkoitetun veden ottoon, käsittelyyn, varastointiin ja jakeluun.

Toiminnanharjoittajan on koottava ja pidettävä ajan tasalla riskienhallinnan kohdistamisen kannalta tarpeellisia tietoja.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut tiedot on otettava huomioon omavalvonnassa sekä 6 ja 20 §:ssä tarkoitetussa viranomaisvalvonnassa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä riskienhallinnan kohdistamisen kannalta tarpeellisista tiedoista, omavalvonnasta ja kunnan terveydensuojeluviranomaisen viranomaisvalvonnasta koskien:
1) vedenjakelualueita, joille talousvettä toimittava laitos toimittaa talousvettä vähemmän kuin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai alle 50 henkilön tarpeisiin;
2) vedenkäyttäjän omilla laitteilla otettavaa talousvettä.”

Sosiaali- ja terveysministeriön esitys mainitun pykälän korjatuksi muotoiluksi

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että eduskunta korjaisi mainitun terveydensuojelulain 19 §:n kuulumaan alla ehdotetulla tavalla. Muutokset on merkitty yliviivauksella ja kursivoinnilla.

”19 §
~~*Vedentuotantoketjun r*~~Riskienhallinnan yleiset periaatteet

Talousveden ja lämpimän käyttöveden laadun turvaamisen on perustuttava ennalta varautumiseen ja riskienhallintaan.

Edellä 18 ja 18 a §:ssä tarkoitetun toiminnanharjoittajan on kohdistettava riskienhallintaa:
1) talousveden valmistuksessa käytettävän raakaveden laatuun vaikuttaviin hydrologisiin ja hydrogeologisiin ominaisuuksiin ja ihmistoiminnasta johtuviin vaikutuksiin, joista voi aiheutua vaaraa talousveden laadulle;
2) talousvedeksi tarkoitetun veden ottoon, käsittelyyn, varastointiin ja jakeluun.

Toiminnanharjoittajan on koottava ja pidettävä ajan tasalla riskienhallinnan ~~*kohdistamisen*~~ kannalta tarpeellisia tietoja.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut tiedot on otettava huomioon omavalvonnassa sekä 6 ja 20 §:ssä tarkoitetussa viranomaisvalvonnassa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä *3 momentissa tarkoitetuista tiedoista ja niiden ajan tasalla pitämisestä* ~~*riskienhallinnan kohdistamisen kannalta tarpeellisista tiedoista,*~~ *sekä* omavalvonnasta ja kunnan terveydensuojeluviranomaisen viranomaisvalvonnasta koskien:

Jarkko Rapala
8.10.2022

1) vedenjakelualueita, joille talousvettä toimittava laitos toimittaa talousvettä vähemmän kuin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai alle 50 henkilön tarpeisiin;
2) vedenkäyttäjän omilla laitteilla otettavaa talousvettä;
3) rakennusten vesilaitteistoja."

Perustelut

Terveydensuojelulain 19 §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että talousveden ja lämpimän käyttöveden laadun turvaamisen on perustuttava ennalta varautumiseen ja riskienhallintaan.

Lämmintä käyttövettä ei toimiteta, vaan se lämmitetään rakennuksen vesilaitteistolla. Rakennuksen vesilaitteisto ei kuulu terveydensuojelulain 16 a §:n 6 kohdassa määriteltyyn vedentuotantoketjuun, vaan sille on ehdotettu omaa määritelmää 16 a §:n 7 kohdassa. Vedentuotantoketju-sana on kuitenkin jäänyt virheellisesti 19 §:n otsikkoon. Sana olisi tarpeellista poistaa otsikosta sen varmistamiseksi, että pykälän otsikko ja sen sisältö eivät olisi keskenään ristiriitaisia.

Terveydensuojelulain 19 §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että talousvettä toimittavan laitoksen, jonka toiminta hyväksytään 18 §:n nojalla, ja 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisen toiminnanharjoittajan, joka ottaa talousvettä omilla laitteillaan käytettäväksi osana julkista tai kaupallista toimintaa, on kohdistettava riskienhallintaa raakaveden laatuun sekä talousvedeksi tarkoitetun veden ottoon, käsittelyyn, varastointiin ja jakeluun vaikuttaviin tekijöihin. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että toiminnanharjoittajan on koottava ja pidettävä ajan tasalla riskienhallinnan kohdistamisen kannalta tarpeellisia tietoja. Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä riskienhallinnan kohdistamisen kannalta tarpeellisista tiedoista.

Pykälän 3 ja 5 momentin ehdotettu muotoilu on vaillinainen hallituksen esityksessä. Esitetty muodossa (riskienhallinnan kohdistamisen kannalta tarpeelliset tiedot) momenttien voidaan tulkita rajaavan riskienhallinnan kannalta tarpeellisten tietojen kokoamisen ja ajan tasalla pitämisen ulkopuolelle rakennusten vesilaitteistojen ja 1 momentissa tarkoitetun lämpimän käyttöveden riskienhallinnan. Toisin sanoen: esitetyn 3 ja 5 momentin muotoilun voitaisiin tulkita koskevan vain 2 momentissa tarkoitettua riskienhallinnan kohdistamista, eikä 1 momentissa tarkoitettua kokonaisvaltaista riskienhallintaa.

Pykälän 2 momentissa tarkoitetulle terveydensuojelulain 18 §:ssä tarkoitetulle talousvettä toimittavalle laitokselle ei myöskään voi säätää velvollisuutta osallistua rakennusten vesilaitteistojen riskienhallintaan liittyvien tietojen kokoamiseen ja ajan tasalla pitämiseen, koska lain 17 §:n 3 momentin mukaan talousvettä toimittava laitos vastaa siitä, että toimitettu vesi täyttää 1 momentissa tarkoitetut vaatimukset siinä kohdassa, jossa rakennuksen vesilaitteisto 16 a §:n 7 kohdassa säädettävän määritelmän mukaan alkaa, ja mainitun liittämiskohdan jälkeen kiinteistön omistajan ja rakennuksen haltijan on

Jarkko Rapala
8.10.2022

huolehdittava siitä, että rakennuksen vesilaitteisto ei heikennä toimitetun veden laatua siinä määrin, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa.

Ihmisten terveyden suojelemiseksi, juomavesidirektiivin 7 artiklan 1 kohdan asianmukaiseksi täytäntöönpanemiseksi, terveydensuojelulain 17 §:n 3 momentissa säädettäväksi ehdotetun vastuunjaon vahvistamiseksi ja sen varmistamiseksi, että riskienhallinnan yleisiä periaatteita voitaisiin soveltaa myös rakennusten vesilaitteistoihin olisi tarpeellista:

1) poistaa ”kohdistaminen” –sana pykälän 3 ja 5 momenteista; sekä
2) lisätä 5 momentin asetuksenantovaltuuteen kohta 3, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä 3 momentissa tarkoitetuista tiedoista ja niiden ajan tasalla pitämisestä, omavalvonnasta ja kunnan terveydensuojeluviranomaisen viranomaisvalvonnasta koskien myös rakennusten vesilaitteistoja.

Edellä esitettyjen muutosten sekä 19 §:n 3 momentin muotoilun perusteella velvollisuus riskienhallinnan kannalta tarpeellisten tietojen kokoamisesta ja ajan tasalla pitämisestä samoin kuin omavalvonta ja viranomaisvalvonta koskisi vain toiminnanharjoittajia, eikä yksityisiä henkilöitä tai kotitalouksia.

Neuvotteleva virkamies Jarkko Rapala